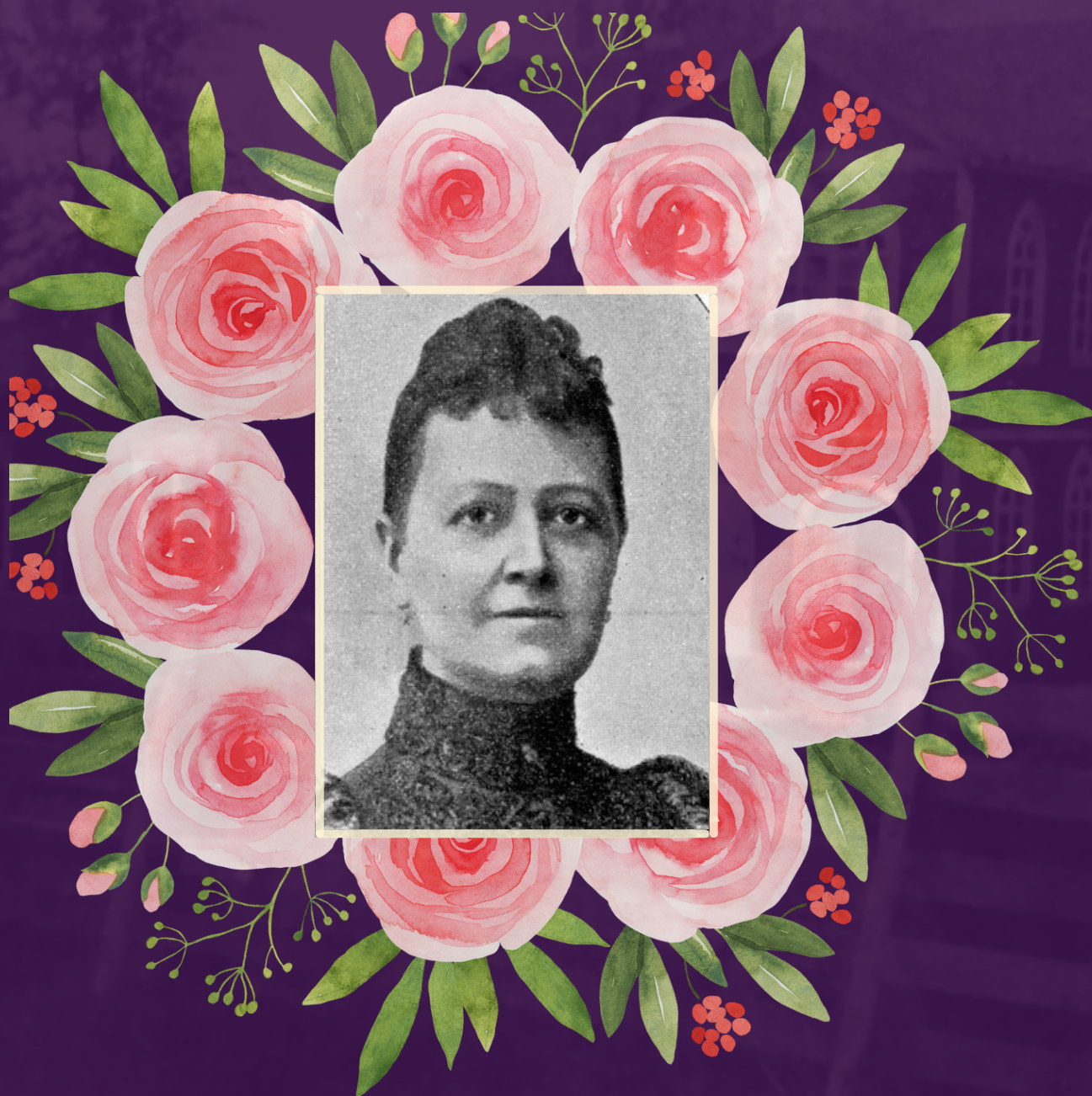

LAURA NETZEL RANTASALMELLA

12.-14.8.2022

SAVON SOITANNOLLINEN SEURA | ETELÄ-SAVON KULTTUURIRAHASTO
PYYVILÄN KARTANO | VANHA PAPPILA | RANTASALMEN SEURAKUNTA

SISÄLTÖ

Laura Netzel

Muut tapahtuman säveltäjät

Artistit

Tapahtumapaikat

Konserttiohjelmat

Netzelin teosten esittelyt

Yhteistyökumppanit

Savon soitannollinen seura

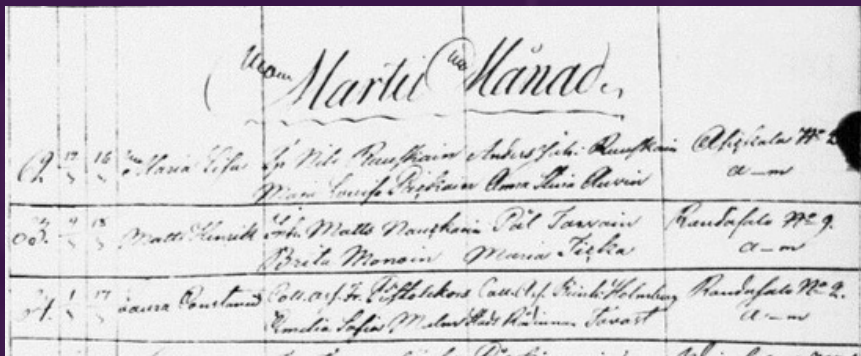

Järjestelytyöryhmä: Jussi Mattila, Petteri Nieminen, Linda Pennström, Jorma ja Maarit Kaimio, Mikko Kannaste ja Jussi Leppäniemi

LAURA NETZEL

Laura Netzel (1839–1927) oli Rantasalmella syntynyt säveltäjä, joka muutti lapsena Tukholmaan ja sävelsi salanimellä N. Lago runsaasti piano- ja laulumusiikkia. Omaa sukuaan Netzel oli Pistolekors eli Savon Leskisiä, jotka aateloitiin uudella sukunimellä suvun jäsenen pelastettua Ruotsin kuninkaan 30-vuotisessa sodassa. Netzelin isä oli Rantasalmella keskeinen vaikuttaja ja kartanonherra. Netzelin äiti kuoli lapsivuoteeseen, ja perhe muutti Netzelin lapsuudessa Tukholmaan, mutta Rantasalmen kirkonkirjojen mukaan he kävivät ehtoollisilla kesällä Rantasalmen kirkossa ainakin Netzelin kuuden vuoden ikään saakka. Muuta Pistolekorsin sukua asui Rantasalmen Vaahersalossa, ja tämä sukuhaara jäi Suomeen ja avioitui myöhemmin muun muassa presidenttisuvun Svinhufvud kanssa.

Rantasalmen kirkonkirjan kasteluettelo 1.3.1839.
Alimpana Laura Constance Pistolekors eli Laura Netzel.

Laura Netzel opiskeli pianonsoittoa, laulua ja sävellystä Tukholmassa ja debytoi pianistina 17-vuotiaana. Avioliitto gynekologian professori Wilhelm Netzelin kanssa mahdollisti taloudellisen riippumattomuuden, ja Netzel jatkoi opintojaan mm. Pariisissa Charles-Marie Widorin johdolla. Pariisissa hän kartutti huomattavimmat saavutuksensa; Ranskan lehdistö piti hänen sävellyskonserttejaan 1890-luvulla suurina menestyksinä, ja Saksan lehdistö antoi samoin erittäin myönteisiä arvioita. Salanimellään "N. Lago" Netzel sai myös erityisesti kamarimusiikkiteoksensa suurimpien keskieuropalaisten kustantamoiden julkaistaviksi. Koska naisen ansaitsemista sävellystyöllä pidettiin epäsovivana, Netzel lahjoitti kaikki tekijänpalkkionsa hyväntekeväisyyteen ja toimi muutenkin aktiivisesti erilaisissa hyväntekeväisyysjärjestöissä. Netzelin musiikki oli ranskalaisävytteistä, harmonisesti rohkeaa, ja sille oli ominaista erittäin taitava melodioiden laatimiskyky, mikä on kuultavissa mm. pianokonsertossa. Hän oli itse taitava laulaja, pianisti ja urkuri, mikä näkyy selvästi hänen kyvyssään kirjoittaa haastavaa ja virtuoottista mutta aina soittimelle sopivaa musiikkia.

Netzelin käsikirjoitus (pianokonsertto e-molli) sekä puhtaaksikirjoitettu versio.

Netzelin musiikin suosio hiipui musiikkikulttuurin muuttuessa yksityisistä salonkikonserteista yleisiin suurimuotoisempiin konsertteihin. Hänen musiikkinsa on löydetty uudestaan vasta 2010-luvulla. Tuotanto on laaja käsittäen yli 100 opusta. Savossa Netzelin musiikki pääsi uudestaan esille marraskuussa 2020, kun Mikkelin musiikkijuhlat ja Savon soitannollinen seura sekä Kungliga Filharmoniska Orkesterin pianisti Stefan Lindgren esittivät hänen pianokonserttinsa, joka oli ollut esittämättä sävellysvuodestaan 1897 alkaen. Netzelin musiikkia ei hänen synnyinmaakunnassaan tunneta oikeastaan lainkaan. Hänen tuotantonsa on saatavissa käsikirjoitusmuodossa Svenska Musik- och Teaterbiblioteketissa, ja teoksista digitoitaviksi sekä esitettäväksi on valittu mm. Balladi ja konserttiaaria sopraanolle ja orkesterille, Fantasia huilulle sekä Balladi sekakuorolle, baritonisolistille ja orkesterille.

MUUT SÄVELTÄJÄT

Elfrida Andrée (1841–1929) oli ruotsalainen säveltäjä, orkesterinjohtaja, pianisti, harpisti, viulisti, ensimmäinen naispuolinen lennätinvirkailija, ensimmäinen nainen tuomiokirkkourkurina, ensimmäinen pohjoismainen sinfonian säveltänyt nainen, Göteborgin orkesterilaitoksen perustaja jne. Hänen sävellystuotantonsa kuuluu mm. kaksi sinfoniaa, ooppera, kaksi ruotsalaista messua, urkumusiikkia, lauluja ja kamarimusiikkia. Andrée oli voimakastahtoinen pioneeri, jonka musiikkia luonnehti hänen kykynsä luoda mieleenpainuvia melodioita ja toisaalta tiukka pitäytyminen klassisissa muodoissa. Hän toimi Göteborgin tuomiokirkon urkurina yli 60 vuotta kuolemaansa saakka. Hänen sisarentyttärensä Elsa Stenhammar kertoo, kuinka Andrée pitkän improvisointiharjoituksen jälkeen hiljaisessa öisessä kirkossa päätti soittonsa mahtavaan akordiin, paiskasi sormion kannen kiinni ja huudahti: "Siitäs sait, pikku Paavali!".

Amy Beach (1867–1944) oli ensimmäinen yhdysvaltalainen säveltäjä, joka saavutti huomattavaa menestystä ilman eurooppalaista koulutusta. Hän oli ns. Bostonin koulukunnan näkyvin edustaja, ja hänen laaja tuotantonsa käsittää mm. sinfonian, pianokonserton, messun sekä runsaasti kamarimusiikkia. Sekä Beachin sävellykset että hänen soittotaitonsa saivat erinomaisen vastaanoton sekä Amerikassa että Euroopassa. Pianosävellyksen Dreaming inspiraationa on ollut Victor Hugon runo A celle qui est voilée (Verhotulle). Beachin musiikki unohtui lähes kokonaan vuosikymmeniksi hänen kuolemansa jälkeen, mutta se on jälleen noussut vahvasti esille 2000-luvulla.

Ingeborg von Bronsart (1840–1913) oli Pietarissa ruotsinkieliseen sukuun syntynyt ja Saksassa vaikuttanut pianisti ja säveltäjä. Hänen äitinsä taas oli syntynyt Rantasalmella Åkermanien sukuun. von Bronsart oli aikanaan erittäin menestynyt säveltäen mm. vokaali- ja pianomusiikkia. Hänen suurimuotoisista teoksistaan Pianokonsertto ei ole säilynyt. Lisäksi hän sävelsi useita hyvää palautetta saaneita oopperoita ja paljon kamarimusiikkia, joka on löydetty uudestaan vasta 2000-luvulla.

Cécile Chaminade (1857–1944) oli ranskalainen säveltäjä ja elinaikansa menestyneimpiä taiteilijoita kotimaassaan ja ulkomailla. Hän opiskeli yksityisesti pianon- ja viulunsoittoa ja sävellystä mm. Benjamin Godardin johdolla, mutta isän paheksunnan vuoksi ei voinut osallistua viralliseen musiikkikoulutukseen. Hänen tuotantonsa painopiste oli pianomusiikissa, mutta hänellä oli myös merkittäviä suurimuotoisia teoksia, kuten Orkesterisarja, sinfonia *Les amazones*, ooppera sekä baletti *Callirhoë*. *Concertino* huilulle ja orkesterille syntyi tilausteoksena Pariisin konservatoriolle ilmeisesti tutkintokappaleeksi vuonna 1902. Orkesteriversio Chaminade valmisteli vuonna 1908. Teos on saavuttanut pysyvän aseman huilumusiikin ehdottomana huippuna. Yksiosainen teos on muodoltaan hahmotettavissa sekä sonaattimuotoiseksi että rondoksi. Ensimmäinen teema on laulavan juhlava, ja sitä seuraa kiihkeämpi toinen teema ja lopulta virtuoottinen osuus. Muhkeaa orkesterivälikettä seuraavat kadenssi ja alun supistettu kertaus.

Minna Forsberg (s. 1973) on laaja-alainen muusikko, joka on opiskellut sekä pop-jazz -osastolla muusikoksi Stadia AMK:ssa että klassisen musiikin puolella viulunsoitonopettajaksi ja muusikoksi, ja työskennellyt jatkuvasti molempien musiikkilajien parissa. Forsbergin sävellystuotantoon kuuluu runsaasti rytmimusiikkia, erityisesti lauluja Kantelettaren runoihin. Hän on säveltänyt myös paljon konserttimusiikkia mukaan lukien pedagoginen musiikki. Hänen teoksiaan ovat mm. Jousikvartetto ja Vesimusiikkia-sarja orkesterille sekä useat viuluteokset, joista moniin kuuluu improvisatorinen aines. Forsberg on säveltänyt myös näyttämömusiikkia. Sinfonia n:o 1 esitettiin Savon soitannollinen seuran konsertissa marraskuussa 2021. Jousikvartetto on sävelletty vuonna 2016. Kantaesitys oli 2017 Lapinlahdella. Teos alkaa iloisesti Allegro-osalla. II ja IV osa ovat pareja keskenään, joiden välissä III osassa rauhoitutaan 4/4 -tahtilajiin. Teos päättyy kepeään ja kirkkaaseen Allegrettoon.

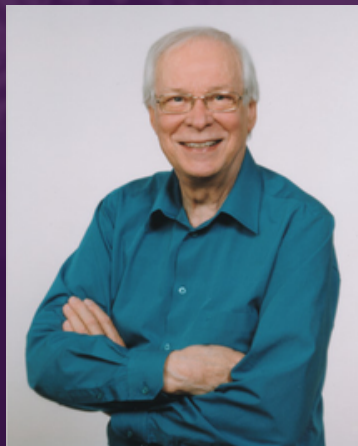
Emilia Giuliani-Guglielmi (1813–1850) oli Italiassa syntynyt, Itävalta-Unkarissa vaikuttanut kitaristi ja säveltäjä, jonka isä oli säveltäjä-kitaristi Mauro Giuliani (1781–1829). Giuliani-Guglielmia arvostettiin ainutlaatuisena virtuoosina varsinkin 1840-luvulla. Hänen sävellyksistään suurin osa on kadonnut, vain varhaiskauden ajalle tyypilliset oopperapotpurit ja variaatiot op. 1–11 sekä hänen viimeinen julkaistu teoksensa 6 Preludia op. 46/48 ovat säilyneet. Preludit sisältävät ajalle innovatiivista soittotekniikkaa, jota käytettiin uudelleen vasta vuosisata myöhemmin Villa-Lobosin konserttietydeissä. Giuliani-Guglielmi laajensi isänsä ja muiden aikaissäveltäjiensä harmonisia ja teknisiä ulottuvuuksia, mutta joutui käytännössä unohduksiin yli 150 vuodeksi.

Betzy Holmberg (1860–1900) oli suomalais-norjalainen ja Saksassa syntynyt säveltäjä, joka opiskeli Oslossa, Kööpenhaminassa ja Leipzigissa, ja hänen musiikkiaan esitettiin menestyksekkäästi mm. Helsingissä. Hänen tiedetään mm. säveltäneen sinfonian, mutta suurin osa hänen teoksistaan on kadonnut. Holmbergin musiikki edustaa pohjoismaista uusromantiikkaa, ja aikalaisarvostelut esim. Saksassa olivat hyvin suotuisia.

Minna von Knorring (1846–1918) lienee saanut innostuksensa säveltämiseen kouluaikanaan Svenska Fruntimmerskolanissa, jossa toimi opettajana Karl Collan. Hänen muusta musiikkikoulutuksestaan on säilynyt vain epävarmoja tietoja ja arvailuja. Hän alkoi julkaista sävellyksiään, erityisesti lauluja varsin myöhään, vasta 50-vuotiaana, ja monet lähteet mainitsevat, että hän olisi laatinut melodiat itse ja säestyksien taustalla oli ollut muita henkilöitä. von Knorringin sävellyksistä vain kustannetut teokset ovat säilyneet, käsikirjoitusten kohtalosta ei ole tietoa.

Herbert Lindholm (s. 1946) opiskeli Sibelius-Akatemiassa huilunsoittoa Juho Alvaoksen johdolla 1963–1968 ja suoritti huilunsoiton diplomin v. 1972. Lisäksi hän on opiskellut orkesterinjohtoa Jussi Jalaksen ja Jorma Panulan johdolla sekä sävellystä Sakari Monosen ja Joonas Kokkosen johdolla. Lindholm oli Kuopion Orkesterin huilun äänenjohtajana 1969–1973 ja hän on toiminut huilunsoiton lehtorina ja yliopettajana Kuopion konservatoriossa ja Savonia ammattikorkeakoulussa vuosina 1969–2009. Huomattava osa hänen teoksistaan on pedagogisiin tarkoituksiin sävellettyä kamarimusiikkia, erityisesti huilulle. Integroimalla historiallista tai etnistä musiikkia teoksiinsa hän on luonut oman vapaatonaalisen ja melodisen sävelkielensä. Lindholm on pyrkinyt sävellyksillään toimimaan siltana traditionaalisen ja modernistisen musiikin välillä. Sävellyksiä hänellä on tähän mennessä noin 100, sisältäen myös puhallinorkesteri- ja sinfoniaorkesteriteoksia.

Amanda Maier-Röntgen (1853–1894) oli ruotsalainen säveltäjä ja viulisti, aikansa taitavimpia pohjoismaisia instrumentalisteja sekä ensimmäinen Tukholman kuninkaallisesta musiikkikorkeakoulusta valmistunut nainen. Hän esiintyi menestyksekkäästi viulistina ja säveltäjänä ympäri Eurooppaa ja avioitui säveltäjä Julius Röntgenin ("ei se kuuluisa", 1855–1932) kanssa 1880. Amanda Maier sävelsi mm. viulukonserton, joka on joko yksiosainen tai osin kadonnut, viulusonaatin ja paljon kamarimusiikkia. Kuusi ruotsalaista laulua ja tanssia ovat säveltäjäpariskunnan yhteistyön tulos. Luultavasti Amanda sävelsi viuluosuudet ja Julius pianosäestyksen, ja oletettavasti he myös soittivat teosta yhdessä. Teoksesta paljastuu Maier-Röntgenin oman viulunsoittotekniikan korkea taso. Sarja sisältää koko ajan mitä vaativinta virtuositeknikkaa, kuten kaksoisääniä, juoksutuksia hyvin korkeissa asemissa ja notkeaa jousenkäyttöä. Teos kuullaan viululle ja orkesterille sovitetun version kanta-esityksenä. Orkesterisovituksen on laatinut Savon soitannollisen seuran puheenjohtaja Petteri Nieminen. Maier-Röntgen menehtyi varsin nuorena tuberkuloosiin ja hänen tuotantonsa jäi varsin niukaksi, mutta sen korkea taso on nostanut hänen sävellyksensä uudestaan konserttilavoille 2010-luvulla.

Catharina Josepha Pratten os. Pezer (1824–1895) oli saksalaissyntyinen, Englannissa vaikuttanut kitaristi ja säveltäjä, joka oli 1800-luvun lopun merkittävimpiä soittimen taitajia Englannissa. Hänen laaja sävellystuotantonsa on teknisesti luonteavaa ja sisältää usein kerronnallisen osuuden, joka on tarkoitus selostaa yhdessä soiton kanssa. Tästä on esimerkki hänen sävellyksensä Woodland and Stream, jossa kuvaillaan luontoa ja lintuja, ohikulkevaa höyrylaivaa, jonka kannella soittaa saksalainen torvisoittokunta, vieraiden saapumista kartanoon ja heidän juoruiluaan. Spanish Dance puolestaan on ajan hengen mukainen espanjalaista eksotiikkaa edustava sävellys.

Agnes Tschetschulin (1859–1942) oli kansainvälisesti menestynyt viulisti, kamarimuusikko ja säveltäjä, joka lähti jo nuorena Helsingistä esiintymään maailman metropoleihin. Tschetschulin sävelsi runsaasti viulu- ja pianomusiikkia ja yksinlauluja, jotka hän sai myös kustannettua. Sen sijaan hänen ilmeisesti laaja muu tuotantonsa, kuoro-, orkesteri- ja näytelmämusiikki, eivät saaneet kustantajaa, ja ne ovat kadonneet. Aikalaislähteissä kerrotaan, että hänen orkesteriteoksiaan ja -laulujaan esitettiin muun muassa Cheltenhamissa ja Dresdenissä, mutta sävellyskäsikirjoitukset eivät ole säilyneet.

Louise Walker (1910–1998) oli itävaltalainen kitaristi ja säveltäjä, joka vaikutti voimakkaasti kitarapedagogiaan 1900-luvun jälkipuoliskolla. Hän oli erittäin menestynyt konsertoija sekä kitaransoiton professori Wienin musiikkikorkeakoulussa. Hänen sävellystuotantonsa käsittää paljon pedagogista musiikkia ja sovituksia, ja hänen tekniikkaharjoituskokoelmaansa Das Tägliche Training käytetään jatkuvasti kitaransoiton opiskelussa. Walkerin virtuoositeos Regenetüde ("Sade-etydi") on vuodelta 1940, ja se on omistettu säveltäjän isälle. Se laajentaa kitaransoittoa ominaista tremolotekniikkaa liittäen siihen teoksen lopputaitteessa mm. vasemmalla kädellä itsenäisesti soitettavaa osuutta.

ARTISTIT

Lev Berkovskiy on Kuopion kaupunginorkesterin viulisti jo vuodesta 2017. Hän on kotoisin Pietarista, Venäjältä, mutta suurimman osan opiskeluaajastaan hän on viettänyt Kölnin musiikkikorkeakoulussa (Hochschule für Musik und Tanz Köln), missä hän suoritti diplomin ja aloitti maisteriopintonsa. Viimeisen maisterivuotensa Berkovskiy opiskeli Dresdenissä Carl Maria von Weberin musiikkikorkeakoulussa. Hän on työskennellyt sijaisena monissa orkestereissa Saksassa ja Suomessa, kuten Aachenin Sinfoniaorkesterissa, Magdeburgin Sinfoniaorkesterissa, Bergischen Sinfonikoissa ja Tampere Filharmoniaassa, sekä esiintynyt viulistina ja kamarimuusikkona lukuisissa yhteissä ja solistitehtävissä

Betonikvartetti (Minna Forsberg 1. viulu, Jaana Rönkkö 2. viulu, Mari Koivusalo alttoviulu, Sanna-Kaisa Ruoppa sello) aloitti toimintansa vuonna 2012. Ohjelmistossa on ollut teoksia barokkimusiikista nykymusiikkiin. Kvartetti on esittänyt myös paikallisten säveltäjien teoksia, kuten Minna Forsbergin ja Hannu Virpin jousikvartetot. Vuonna 2018 kokoonpanoa täydennettiin kontrabassolla ja pianolla, kun ryhmä toteutti yhdessä laulaja Ari Honkasen kanssa Sanna-Kaisa Ruopan sovittaman ja Heikki Sarmannon säveltämän Lauri Viidan Betonimylläri-teoksen. Taustabändiä kutsuttiin leikkisästi betonijousiksi. Tästä syntyi nimi kvartetille.

Petri Bäckström opiskeli laulua Sibelius-Akatemiassa sekä Roomassa, Wienissä, Lontoossa ja Hampurissa. Hän debytoi kansallisoopperassa vuonna 2001 ja Savonlinnan oopperajuhlilla 2003. Hän on ollut finalistiksi sekä Timo Mustakallio –kilpailussa että Lappeenrannan laulukilpailussa. Laulun ohella Bäckström on taitava näyttelijä ja mm. saanut 2. palkinnon vakiotanssien suomenmestaruuskilpailuissa 1994. Bäckströmin ohjelmistossa klassinen ooppera, moderni musiikki ja operettimusiikki ovat kaikki mukana samantarvoisina, ja hän esiintyy myös The Fabulous Bäckström Brothers –duona musiikin ja huumorin yhdistämässä esityksessä.

Duo Lago (Mirka Malmi & Tiina Karakorpi) on työskennellyt pitkäjänteisesti säveltäjänäisten musiikin parissa. Mirka Malmi on Radion sinfoniaorkesterin viulisti ja aktiivinen kamarimuusikko. Hän soittaa useissa kokoonpanoissa, mm. RSO:n kamarimusiikkiprojekteissa, ja hänen konserttejaan kuullaan säännöllisesti YLE Radio 1:llä. Mirka Malmi konsertoit eri musiikkifestivaaleilla, mm. Oulun Musiikkijuhlat, Kallion Nykymusiikkipäivät ja Kokonainen-festivaali, sekä kantaesittää uutta musiikkia mm. Uusinta-kamariyhtyeen riveissä. Pianisti Tiina Karakorpi esiintyy säännöllisesti solistina ja kamarimuusikkona. Hän on soittanut muun muassa Tapiola Sinfoniettan ja Vatikaanin orkesterin solistina sekä esiintynyt useilla musiikkifestivaaleilla Suomessa ja ulkomailla. Kilpailumenestystä hän on saavuttanut muun muassa sijoittumalla vuoden 1997 Maj Lind –pianokilpailussa ja vuonna 2006 Italiassa järjestetyssä Vanna Spadafora –pianokilpailussa.

Kuisma Pylkkänen on opiskellut seitsemän vuotta pianonsoittoa Länsi-Helsingin musiikkiopistossa, josta hän sai keväällä 2021 musiikkiopiston perusopintojen päättötodistuksen. Pylkkäsen opettajana on alusta saakka toiminut Tuula Pulkki. Lisäksi hän on osallistunut mm. Paavali Jumppasen mestarikurssille. Hän on esiintynyt musiikkiopistonsa orkesterin solistina. Syksyllä 2019 hän osallistui Tapiola-pianokilpailuun ja sai sieltä erikoispalkinnon. Pylkkäselle läheisintä on romantiikan ajan pianomusiikki. Hän harrastaa myös mm. lintuvalokuvausta, jalkapalloa ja murtomaahiihtoa.

Outi Nieminen on helsinkiläinen käsikirurgi, jolla on lisäksi musiikkilääketieteen erityispätevyys. Hän on aloittanut soitto-opintonsa Keski-Savon musiikkiopistossa jatkaen opintojaan Kuopion konservatoriossa ja Sibelius-Akatemiassa. Hän on Tampereen huilukilpailun voittaja vuodelta 1985 ja esiintynyt RSO:n nuorten solistien konsertissa. Nieminen on ollut vuonna 2008 Berliinissä perustetun maailman lääkäriorkesterin (World Doctors Orchestra) jäsen sen perustamisesta saakka. Nieminen toimii Savon soitannollisen seuran hallituksessa ja on innostunut etsimään ja löytämään naissäveltäjien huiluteoksia.

Nomad Vocals on suomalainen laulu-yhtye-kollektiivi, johon kuuluu yli 30 laulajaa eri puolilta Suomea. Kaikki laulajat ovat nuoria aikuisia, joista suuri osa koulutettuja muusikoita. Nomad Vocalsin toiminta keskittyy Jyväskylä-Kuopio -akselille, taiteellisena johtajana toimii brittilaulaja Paul Phoenix, kuoromestarina ja toiminnanjohtajana Jussi Mattila.

TAPAHTUMAPAIKAT

Laura Netzelin syntymäkodin Pyyvilän kartanon tapahtumarikas historia ulottuu aina 1500-luvulle saakka. Nykyinen päärakennus on vuodelta 1771–1772, sitä on sittemmin muunnettu ja peruskorjattu viimeksi 2000-luvulla. Vuosien saatossa kartanolla on ollut monta värikästä omistajaa ja se on tarjonnut yösijan usealle merkittävälle matkamiehelle. Vuodesta 1831 vuoteen 1874 Pyyvilän omistaneet Pistolekorsit haudattiin Rantasalmen hautausmaalla sijainneeseen hirsirakenteiseen mausoleumiin. Jäljellä Pistolekorseista on jäänyt paitsi tilan kauppakirjat nahalle tehtyine karttoineen ja vaunuitain peruskivineen myös muisto Pistolekorsin mustista umpivaunuista, joilla isäntä toi seuralaisensa yläkerran huoneistoon vaimonsa istuessa alakerran salissa.

Rantasalmen vanhaa pappilaa (Iso-Pappila) isännöivät nykyään prof. emerita Maarit Kaimio ja prof. emeritus Jorma Kaimio. Rakennus on vuodelta 1870 ja se on Georg Wileniuksen piirtämä. Anekdootti kertoo, että Laura Netzel vieraili pappilassa aikuistuttuaan, ja hänen mukana ollut ystävättärensä suunnitteli samalla pappilan puutarhan.

Rantasalmen vanhaa puukirkkoa, jossa Laura Netzel kastettiin, alettiin 1800-luvun lopulla pitää pieneenä, vanhentuneena ja huonokuntoisena. Vuonna 1904 valmistui uusi kirkko Josef Stenbäckin suunnittelemana. Salaman sytyttämä palo tuhosi tämän kirkon 1984. Nykyinen, Carl-Johan Slotten suunnittelema kirkko on toteutettu tulipalossa säilyneiden ulkoseinien sisälle.

NAISTEN SALONKI

Perjantai 12.8. klo 18:30, Pyyvilän kartano

Pyyviläntie 195, 58900, Rantasalmi

Klo 17 yleisöluento: Netzel - salanimen suojissa maailmalle
Luennoitsija Petteri Nieminen, Savon soitannollinen seura

KAHVI

Josepha Pratten: Spanish dance
Woodland and Stream

Emilia Giuliani: 6 preludia op. 46
N:o 3 d-molli Presto
N:o 4 G-duuri Moderato

Louise Walker: Regenetüde

Herbert Lindholm: Fantasy op. 99 alttohuilulle ja kitaralle
(Outi Nieminen, alttohuilu, ke)

Laura Netzel: Fantaisie sur les mélodies nationales Suédoises
(Outi Nieminen, huilu, kitarasovitus P. Nieminen, ke)

Amy Beach: Dreaming
(Kuisma Pylkkänen, piano)

Minna Forsberg: Jousikvartetto no.1
I Allegro
II Furioso
III Grave
IV Furioso
V Allegretto

(Minna Forsberg, Jaana Rönkkö, Mari Koivusalo, Sanna-Kaisa Ruoppa)

Kaikkiin konsertteihin on vapaa pääsy.

HAMELIIGAN VASTAISKU

Lauantai 13.8. klo 14, Vanha Pappila

Pappilantie 11, 58900, Rantasalmi

DUO LAGO

Laura Netzel: La Gondoliera Op.60
Romance Op.40
Chanson Slave op.53
Suite pour Violon et Piano op.62

VÄLIAIKA

Agnes Tschetschulin: Puszta-Film
Gavotte
Berceuse
Alla Zingaresca

Ida Moberg: Marcia

Betzy Holmberg: Andante

Minna von Knorring: Nocturne

Ingeborg von Bronsart: Romanze
Phantasie op.21

Kaikkiin konsertteihin on vapaa pääsy.

PAPPILAKLUBI

Lauantai 13.8. klo 19, Vanha Pappila

Pappilantie 11, 58900, Rantasalmi

NOMAD VOCALS

Lauantai-illan rennossa iltakonsertissa laulajakollektiivi Nomad Vocals, sen yhtyeet ja yksittäiset laulajat esittävät populaari- ja kansanmusiikin klassikkoja tuorein sovituksin. Tule mukaan kokemaan a cappella -musiikin maailma.

Kaikkiin konsertteihin on vapaa pääsy.

HENGESSÄ JA RAKKAUDESSA

Sunnuntai 14.8. klo 16, Rantasalmen kirkko

Kirkkotie 3, 58900, Rantasalmi

Elfrida Andrée: Symfonisats f-moll (ke)

Amanda Maier-Röntgen & Julius Röntgen: Schwedische Weisen
und Tänze (orkestroinut P. Nieminen, orkesteriversion ke)

1. Moderato ed espressivo
2. Allegro non troppo
3. Andante
4. Allegro
5. Andante
6. Allegro con fuoco

Solisti Lev Berkovskyi

VÄLIAIKA

Cécile Chaminade: Concertino huilulle ja orkesterille op. 107
Solisti Outi Nieminen

Laura Netzel: Ballade (Erik Böghin runoon)
Solisti Petri Bäckström

Laura Netzel: Ballad (Netzelin sanat Heinrich Heinen mukaan)
solistille, sekakuorolle ja orkesterille (orkesteriversion ke)
Petri Bäckström ja Nomad Vocals

Kaikkiin konsertteihin on vapaa pääsy.

NETZELIN TEOKSET

Ballade sopraanolle ja orkesterille Op. 35 lienee sävelletty vuonna 1890 tai 1891. Tanskankielinen teksti kuvaa, kuinka haavoittunut ritari saapuu luostariin, nunna hoitaa hänet terveeksi ja salaa rakastuu mieheen, mutta tämä valitsee kuitenkin toisen morsiamen. Teos on esitetty pianon kanssa vuonna 1891, mutta ilmeisesti vasta vuoden 2021 Laura Netzel -fetivaalilla kantaesitettiin orkesteriversio.

Ballade

Luostarin kellot, balladi

Erik Bøgh (Suom. Petteri Nieminen)

*Kun lumi lensi yllä kaiken maan,
kävi Nunna kuorossa laulamaan:
Ovat Luostarin ruusut kuin haave!
Ja Ritari saapui keskeltä taiston ja veren,
Oli kalpea poski, valui veri aaltona meren.
Kuule: Kellot soittavat "Ave, Ave!"*

*Ja Ritari viipyi kunnes kevät jo koitti
Ja Nunnan voimin hän kuolonkin voitti!
Ovat Luostarin ruusut kuin haave!
Sai Nunnalta Ritari rukousta monta,
Vaan palkakseen Nunna kyyneltä onnetonta.
Kuule: Kellot soittavat "Ave, Ave!"*

*Kun linnut taas lauloi ja vihersi lehti,
Niin satulaan Ritari taas kiireesti ehti.
Ovat Luostarin ruusut kuin haave!
Hän ratsasti läpi niityn kohti kypsyvää viljaa,
Vaan sellissään istui Nunna hiirenhiljaa.
Kuule: Kellot soittavat "Ave, Ave!"*

*Kun kukat jo kuihtui ja aallot odotti jäitä,
Niin juhlittiin Linnassa Ritarin häitä!
Ovat Luostarin ruusut kuin haave!
Viime kukkaset keräsi Nunna Ritarilleen,
Niistä morsiolle sitoi hän seppeleen.
Kuule: Kellot soittavat "Ave, Ave!"*

Ballad op. 19 solistille, sekokuorolle ja orkesterille on sävelletty 1887. Se perustuu Laura Netzelin omaan ruotsinkieliseen parafraasiin Heinrich Heinen runosta Die Bergstimme. Runossa ritari ratsastaa rakastettunsa luo mutta peläten pahinta lopulta odottaa vain haudan rauhaa. Teoksen ensiesitys oli Tukholmassa vuonna 1888 urkusovitukseksi. Aikalaiskriitikki oli pääosin hyvin myönteistä, Balladia pidettiin Netzelin siihenastisista teoksista parhaana ja sen katsottiin ansaitsevan useita esityksiä. Toisaalta sitä arvosteltiin liiasta "gallialaisuudesta"; Netzelin musiikillinen inspiraatiohan oli muista pohjoismaisista säveltäjistä poiketen enemmän ranskalaisessa kuin saksalaisessa musiikissa. Joissain lähteissä mainitaan, että teos olisi esitetty myös Pariisissa 1891, mutta luultavasti kyseessä on tuolloin ollut Ballade, orkesterisäestyksellinen aaria, sama, joka kuullaan myös nyt Rantasalmella. Luultavasti orkesteriversiota ei siis ole koskaan esitetty aikaisemmin, mihin viittaa myös se, että teoksesta ei ole säilynyt orkesterisoittajien stemmoja. Teos alkaa käyrätorven fanfaarimaisella motiivilla. Orkesterijohdannon jälkeen kuoro toimii kertojana, ja ritari laulaa aina väliin melodramaattiset haaveensa rakkaudesta ja haudasta, jonne teos lopulta hiipuu. Netzelille tyyppillisesti orkestraatio on värikästä ja antaa kaikille soittajille itsenäistä, haastavaa soitettavaa.

Ballad

(Laura Netzel Heinrich Heinen mukaan, suom. Petteri Nieminen)

*Ritari ratsullaan kulki laaksosen yli
Hiljaa mielessään puntaroi:
Ah oottakoon tuolla rakkaani syli
Tai minut hautaan jo saattaa voi!
Synkkä laulu vastauksen toi:
Hautaan saattaa voi!*

*Nyt Ritari poskeaan hieraisi vain
Virtas' kyyneleet valtoimenaan
Ah, kohti hautaa ma tässä ratsastain
Kai rauhan ma haudassa saan.
Ääni raukea kuului syvältä vaan:
Rauhan haudassa saan!*

*Yhä eteenpäin hän kannusti ratsuaan
Yhä vaipui hän aatoksiin
Kai haudassa pääsen ma rauhoittumaan
On haudassa rauhaisaa niin
Kuului juhlava laulu taivaisiin:
Haudassa rauhaisaa niin!*

YHTEISTYÖKUMPPANIT

KÄRKIHANKE

PEL-TUOTE OY
OP RANTASALMI
RANTASALMEN VIRKISTYS- JA SIVISTYSSÄÄTIÖ

SAVON SOITANNOLLINEN SEURA KIITTÄÄ MYÖS SEURAAVIA
TAHOJA YHTEISTYÖSTÄ:

RANTASALMEN KUNTA
RANTASALMEN SEURAKUNTA
PYYVILÄN KARTANO
VANHA PAPPILA
RANTASALMEN PUHALLINORKESTERIYHDISTYS

FESTIVAALIN NUOTTIMATERIAALI ON
VALMISTUNUT KONEEN SÄÄTIÖN TUELLA

SAVON SOITANNOLLINEN SEURA

Savon soitannollinen seura on perustettu 2018. Yhdistys toimii voittoa tuottamattomana järjestönä, joka kartoittaa, tutkii, puhtaaksikirjoittaa ja editoi unohdettujen säveltäjien, erityisesti naisten, suurteoksia. Vaikka naiset ovat säveltäneet lukuisia suurteoksia 1800- ja 1900-luvuilla, ovat nämä säilyneet lähinnä käsikirjoituksina, eivätkä ne ole soitettavissa ilman perusteellista editointityötä. Olemme keskittyneet erityisesti pohjoismaisiin säveltäjiin vuosina 1860–1970. Useimmiten tekijänoikeudet ovat jo rauenneet, mutta joissain tapauksissa olemme tehneet oikeudenhaltijoiden kanssa kustannussopimuksen.

Editointiprosessiimme kuuluvat puhtaaksikirjoitus digitaalisiksi nuoteiksi, oikolukukierrokset, taiton editointi sekä teosten harjoittelu, korjaaminen ja palautteen hakeminen konserttitilanteessa. Teemme ensimmäisen esityksen yhteydessä usein yhteistyötä orkestereiden, kapellimestarien ja solistien kanssa, ja kumppaneitamme tässä työssä ovat olleet mm. Radion sinfoniaorkesteri, Göteborgin sinfonikot, Tampere filharmonia, Saimaa sinfonieta ja Wegelius-kamariorkesteri, kapellimestarit Gustav Johansson, Erkki Lasonpalo, Emilia Hoving ja Hannu Lintu sekä solistit Stefan Lindgren, Mirka Viitala ja Mirka Malmi. Erityinen kiitos kuuluu kaikille niille muusikoille, jotka ovat soittaneet orkesterissamme näinä vuosina varautuneina hankaliin harjoitusaikoihin, kylmään pizzaan ja isoon määrään lyijykyniä matkalle eksyneiden virheiden korjaamiseksi.

Laura Netzel -festivaali jatkaa 2023 elokuussa Etelä-Savon rahaston kärkihankkeena, ja pyrimme entiseen tapaan järjestämään kamarimusiikki- ja orkesterikonsertteja ja kepeämpääkin menoa. Vuoden 2023 pääteoksena on Laura Netzelin suurimuotoisin sävellys, Stabat mater kuorolle, solisteille ja orkesterille uuden orkesteriversioon kantaesityksenä. Savon soitannollinen seura jatkaa samalla tutkimustyötään käsikirjoitusten parissa, ja voi olla ettemme itsekään vielä tiedä, millaisia yllätyksiä arkistoista löytyy esitettäväksi vuonna 2023!

SAVON SOITANNOLLINEN SEURA
